

הדרך חזרה לאוסקבה

סל במוסקבה לא נתקלה בשום קשיים בהשגת מטבע זר. להיפך, אחרי התערבות משרד החוץ ניתן לה תקציב בנדיבות לב בלתי רגילה.

● המשלחת לטסיביל הנוער הדמוקרטי בבודפשט, אף כי היתה זאת הפגנה פוליטית מובהקת, קיבלה את כל ההקלות מטעם משרדי הממשלה.

● משפט המחזרת בסרפנד. אחת הסיבות לניפוח העניין כולו ולמתן הפרסומת האדירה למשפט ולדברי היועץ המשפטי, חיים כהן, היה הרצון להוכיח לברית-המועצות שממשלת ישראל אמנם גילתה את מפורצי הצירות הסובייטיות, מוכנה להטיל עליהם עונש חמור. הדבר הזה עשוי לפתוח פתח למנהיגי ברית-המועצות, אם ירצו לחדש את היחסים, לטעון כי הממשלה הישראלית חזרה בה מתמיכתה בפעולות-הטרור, שבגללה נותקו היחסים רשמית. בחוגים מסוימים נפוצה, אפילו, הסברה המרחיקת-לכת כי הממשלה תשתדל להוכיח במשפט כי היה קיים קשר בין המחזרת ובין מעצמה זרה מסוימת — והכוונה תהיה, כמובן, לארצות-הברית.

מסע שיגרת' בהחלט

לפני חמשה שבועות החלו להגיע מבירות שונות, בעיקר מסופיה ובבודפשט, שמעות כי נרמזו בשיחות בלתי-מחייבות לגרשון אבנר, המיופה-כוח הישראלי (שמונה השבוע ליועץ הצירות בלונדון), כי ייתכן ואפשר יהיה לחדש את העליה מארצות הדימוקרטיות העממיות. לרמז זה לא היתה משמעות מעשית רבה, מאחר שרוב היהודים שרצו לעלות מארצות אלה כבר עשו זאת. אולם היתה לו משמעות מדינית חשובה מאד.

משרד החוץ שיגר מיד את שמואל בן-צור, מנהל מחלקת מזרח-אירופה, למסע שיגרת' בנציגויות ישראל. אם כי משרד החוץ חזר והכחיש שיש תפקיד מיוחד למסע זה, הרי ברור כי מטרתו למצוא מגע בשאלת העליה וחדוש היחסים. במשך זמן מה לא הגיעו כל ידיעות חשובות מבן-צור. נתברר כי השיחות שנתקיימו בסופיה ובבודפשט לא היו מחייבות, ושאו אופי של גישושים גרידא. אולם בשבוע שעבר קרה מקרה שחישל את האווירה: אישיות חשובה ביותר באחת מארצות הדימוקרטיות העממיות הבהירה לנציג הישראלי כי גיססה ידידו חית מצד ישראל כלפי ברית-המועצות. "תתקבל באהדה", הוא לא הבטיח דבר, אך הכוונה היתה ברורה.

בהתקבל, השבוע, הידיעה המפתיעה כי ברית-המועצות הח' ליטה להעלות מחדש את דגל הפטיש והחרמש בישראל, ואולי אפילו בירושלים, לא הפתעו אנשים רבים. יחד עם הדגל עשויות לעלות גם, במקצת, המניות הישראליות בבורסה הדיפלומטית.

יחסים דיפלומטיים דומים לאויר, למים ולבריאות: כשישנם, אין שמיה לב אליהם. אולם כשאין, מורגש הדבר מאד. כל עוד היו היחסים בין ישראל וברית-המועצות תקינים, לא עשו מנהיגי המדינה הרבה כדי לבצר אותם. להיפך, ראש הממשלה ושר-החוץ השמיעו בגלוי ובהזדמנויות רשמיות נאומי התקפה על הסובייטים, במקום להשאיר את התפקיד הזה לחברי מפלגת הפתוח בולטים. עד שעמדו יום אחד לפני העובדה של ניתוק היחסים.

תחילה לא התרגשו ביותר. הם ידעו שהמדינה תלויה בחסדי אמריקה, וכי אין לצפות הרבה מן הסובייטים. אולי קיוו שהפעול לה הסובייטית עוד תגביר את האהדה למדינה בחוגי נותני ההענקות בושינגטון. היה זה חשבון מוטעה מאד. גם האמריקאים החלו מסתכלים בעין לא יפה על המדינה הקטנה והנידחת שהתקוטטה עם כל העולם. הם נאלצו להתחרות עם הרוסים על חסדי הערבים. המג' יות הישראליות ירדו יותר ויותר בשוק הבינלאומי. הודיע השבוע נציג משרד החוץ האמריקאי באוני הקונגרס: מובן מאליו שלא יתכן לתת לישראל את אותה העזרה הצבאית כמו למרחב הערבי העצום.

סינגמן ר' ובי. ג'.

בי. ג'י. שראה מן ההתחלה בניתוק היחסים כשלון אישי של משה שרת, שוכנע יותר ויותר שיש צורך חיוני לחדש את היחסים. מוסר ההשכל של לקח סינגמן ר', שהרגיו את האמריקאים וסחט מהם ויתורים, לא נעלם מעיניו. הוא הבין כי כדאי להיות, לפעמים, ילד רע — אם זו הצורה היחידה למשוך את תשומת-לבו של אבא אישי.

כשחל, לפני כמה שבועות, המפנה הגדול במוסקבה ונפתחה התקפת-השלים הרוסית הגדולה, קיווה בי. ג'י. ורוב היועצים במשרד-החוץ, כי הרוסים יעשו גיססה דומה גם כלפי ישראל, ביחוד אחרי שיתחרו הרופאים. אולם תקווה זו נתבדתה. גרמנים ואוסטרים, יפאנים וצרפתים, זכו להפגנות-אהדה רוסיות קטנות. השם ישראל לא נזכר כלל.

בחוגים רבים הובעה הדעה כי יש צורך לעשות גיססה גדולה מצד ישראל, להזמין את ברית-המועצות רשמית לחדש את היח' סים. אולם הממשלה פחדה, בצדקמה מפני כשלון. גיססה גדולה בלתי-מוצלחת היתה יכולה להזיק יותר מאשר להועיל.

המחתרת הדיפלומטית

במקום זה החליטו בי. ג'י. ושרת להפעיל שורה של גיססות קטנות, מעין פעולות-סיור לפני ההתקפה המכרעת. הפעולות: המשלחת הישראלית הגדולה לתחרות על אליפות הכדור

אפשר כמעט להרית אותם, אבל לא רואים אותם. שני הכרוזים האחרונים נגמרו גם כן — צבי קפלן בישל אותם כמו שצריך. "משך כמה שעות היתה לנו רוח חזקה, מצוינות. איתה הגענו להחירות של שבועה קשר. עכשיו נחלשה שוב ואנו משתמשים רק במנוע. אם זה ימשך כך, נגיע לרודוס רק ביום רביעי — זאת אומרת שבוע שלם מאו שעובנו את תלאיבי, במקום ארבעה ימים שקיוונו."

לנישוואין, דחייה קרה. יום ב' ששי

למסע. אחותו של שלמה לויצקי באה במיוחד לתחנת השידור, התקשרה עם אחיה על ה' סירה. בין השאר הודיעה לו כי ביום ששי, יומיים אחרי ההפלגה, הגיע מזבזב מחברתו של שלמה מניו-יורק, המבקשת ממנו לא להפליג, כיון שהיא עצמה עומדה להגיע ל' ישראל על מנת להינשא לו. עכשיו היא תח' כה עד ששלמה עצמו יגיע לניו-יורק עם ה' סירה בשביל לערוך את הנישואין.

"המשכנו כל הלילה והבוקר בהפלגה לאו' רך החוף התורכי. הרגשנו מצוינות, מזג ה' אויר נוח, לא הרגשנו בתמסין ששמענו עליו אצלכם. החברה כבר מצפים לראות את ר' דוס. להתראות."

הרולפינים הרגישו בטבת. יום ג', שמיני למסע

עוד מפליגים לאורך החוף התורכי. עכשיו יש לנו רוח חזקה והים התחיל לסטל או' תנו. כל הזמן אנו רואים רולפינים גדולים הנלוים אלינו. אורכם מלעלה משני מטר והם קופצים באויר לגובה רב — הרבה יותר גבוה מן התרנים שלנו. צבי מנסה לתפוס אחד מהם עם רובה הציז שלו. אבל עך עכ' שיו לא הלך לו. הרולפינים נוהרים ממנו — הם כנראה הרגישו שהוא טבח. אם הרוח תמשיך כך, יש סיכויים שנעצור ברודוס עוד הלילה.

תודה עבור העזרה היזעוץ והקראת קטעי העיתונות הנוגעים לנו. אני מקוה שהקשר הבא יהיה מרדודס."

רפואה

הדם לא נעצר

ניקולי השני, הצאר הרוסי האחרון, היה שנים רבות חשוך-בנים. כאשר נולד לו לב' סוף בן יחיד, שמר עליו מכל משמר. ברם, שמירה זו היתה עלולה להיות ללא הועיל, כי הבן לקה באחת המחלות המסתוריות ביותר: במחלת ההמופיליה, שרבות ממשי פחות האצולה והמלוכה באירופה נוגעו בה. הבן היה עלול למות עם השריטה הראשונה אלמלי הופיע בחצר המלכות נזיר, שהיה בכוחו להפסיק את שטף הדם בעזרת ה'יפנו' זה בלבד. בעזרת סגולה זו, יעלה הנזיר לדר' גת שליט עליון בחצר המלכות הרוסי, גת' כנה בשם ראספוטין (העריץ).

דם כממיום. היה זה מקרה מפורסם, אחד מרבים, של המחלה הקטלנית, העלולה לגרום מות עם כל שטף דם, פנימי או ח'י

(*) המחלה: כתוצאה מחוסר או עודף ח'מ' רים מסוימים (בלתי-ידיעיים עדיין) בדם אין הוא מסוגל להתקשר.

חולה פארוק מישל נאמר
כל שריטה, מוות

אלה הן עובדות פשוטות, ממש כש' שעובדה היא שבירושלים, בארמון גדול ויפה, יושב הנציב העליון, שליחו של מלך אנגליה, הממונה למשול בארץ הזאת. מי שעובדות אלו, ועשרות אחרות בדומה להן, אינן ידו' עות לו, חייב לחזור לשבת מיד על ספסלי כתר ד' של כל בית ספר עממי בארץ, שם יתנו בידו את הספרים המתאימים, מתוכם יוכל להפיק את ההשכלה האלמנטרית, החסרה לו.

בעין חרוד, מטבח משותף. מזה שנים חדרו המ'לים להוציא ספרי לימוד חדשים, הסתפקו בהדפסה חוזרת של ספרים שחוברו לפני 10 ו-20 שנה מאמהות הדפוס השמורות במחסנם. הסיבה: היוקר הכללי על ההוצאה לאור, השימוש החוזר של ספ' רים ישנים בכיתות חדשות, מנעו אפשרות של כיסוי ההוצאות. התוצאה: תלמידי בתי הספר בישראל לומדים עד היום כי ילקוט גב עולה 25 גרוש וכי בעין-חרוד, מטבח אחד לכלונו."

השבוע, שעה שלפני תלמידים עזבו את בית ספרם לאחר שעיקלו תוספת, מפוק' פקת לדעת מורים רבים, של חודש לימודים קיצו יוקד, הצהירה ועדת השרים הכלכליים על נכונותה לטפל בעניין ביש זה. המליצה הוועדה: יש להקציב סובסידיות לממשלות להדפסת ספרי לימוד חדשים ול- הבטיח את מחירם המזול. עם זאת דאגה, גם לתכנם של הספרים, הטילה על חבורת נציגי המשרדים להציע שיטת מיקוח.

חופים

קנאת עיריות תרבה חופים

אהרון ("אהרונצ'יק") בראל, רחבי-ה' צרוב-שמש, מציל ראשי של עיריית תלאביב, היה נרגז: "התלאביבים הם כפוי טובה. אם אין עושיב דבר, הם רוטנים. אם עושים, הם רוטנים שוב."

לועמו היה יסוד: העיתונים הוזדו לה' דיע שבשבת הראשונה נוקטו 40 איש לסי' פול בתחנת מג'ידודאדום שעל שפת הים, בצפון תלאביב, בעוד שביומן התחנה רשו' מים רק 23 מקבלי-טיפול, יכול השבוע הרא' (המשך בעמוד 10)

לא לכל כים. חילופי הסטודנטים, המ' קובלים בעולם ובארץ, העלו בדעתם של שני מורים נתניתיים, מרכזי יצרי וסוביה אילון, את הרעיון: מדוע לא יערכו חילופים כ' אלה גם בין תלמידי בתי הספר התיכוניים? הם פנו לשאול ליוני, איש משרד החינוך, אשר התלהב, הציע את מלוא עזרתו. עזרה נוספת הגישו אונסקו, הקהילות היהודיות באיטליה, הקונסוליה האיטלקית, חברת שחם, שנתנה הנחה ניכרת ממחיריה הרגילים.

כשנודעה התוכנית בחוגי התלמידים, עוררה התלהבות כללית. התחרות עזר על מספר המקומות המצומצם. הפוסקים האחרונים: המורים, כיוון שבעזרתה של המשלחת, בין היתר, להופיע בתכנית אמנותית ישראלית בפני הקהילות היהודיות באיטליה, לתת להן תמורה כלשהי על טיפולן בתלמידים. נקודת התורפה בתוכנית: התשלום הגבוה (300-250 ל"י) המאפשר את ההשתתפות רק לבני אמידים, מונע אותה מתלמידים ש' כיסי הוריהם אינם נפוחים כל כך.

חינוך

בזיל הזול

המשפחה הישראלית הממוצעת מוציאה על מזונות במשך שבוע 3,282 ל"י לפי הפירוס דלקמן:

המצרכים והכמות	המחיר במ"י	בכס דב"ל	
		מא"י	לא"י
12 ככרות לחם	45	540	
3 חלות	65	195	
3 אוקיות חמאה	110	330	
2.5 רוטל חלב	80	200	
10 כוסות לבן	9	90	
4.5 רוטל ירקות	180	810	
2.5 אוקיות נבינה	30	75	
50 ביצים	6	300	
10 אוקיות בשר	55	550	
4 אוקיות דגים	48	192	
בכס הכל		3282	3

טיולים

לחלום, תשלום גבוה

החלום המתוק ביותר של כל צעיר ישראלי, מסע בחוץ לארץ התגשם השבוע, לפחות ל' גבי 120 מתלמידי בתי הספר התיכוניים ב' תלאביב ובנתניה.

קבוצת המאושרים, שנבחרו מבין בוגרי השיעויות ב' בתי ספר תיכוניים, נפרדה מן ההורים והמורים במסיבה שנערכה בקפה ריביארה בנתניה. פרידה שניה, רשמית פחות, נערכה ביום ג' בנמל חיפה, שעה שהתלמי' דים, לבושים בתלבושתם האחרונה (מכנסים קצרים או חצאית חקי, חולצה לבנה ועליה סמל המדינה), עלו על סיפון א/ק ירושלים, הפליגו למסעם. הוא ימשך חודש ימים, יכ' לול ביקור בניאפולי, קאפרי, פומפיי, רומא, פירנצה, הרי האלפים מילאנו ועוד.